V ČEM ŽÁCI SELHÁVAJÍ PŘI ŘEŠENÍ PROBLÉMOVĚ ORIENTOVANÉ GEOGRAFICKÉ UČEBNÍ ÚLOHY? VÝSLEDKY KVALITATIVNÍ VÝZKUMNÉ SONDY.

Tomáš Janko, Petr Knecht

Klíčová slova: didaktika geografie, geografické vzdělávání, učební úlohy, řešení problémů, žáci 2. stupně ZŠ

Cílem příspěvku je představit výsledky kvalitativní výzkumné sondy, která zjišťovala, s jakými problémy se žáci 2. stupně ZŠ vypořádávají při řešení problémově orientované geografické učební úlohy.

Jedná se o součást obsáhlejšího výzkumného šetření, v jehož rámci se zkoumaní žáci vyjadřovali k vybraným vizuáliím zastoupeným v současných českých učebnicích zeměpisu. Nejčastěji aplikované teoretické přístupy ke zkoumání procesu učení se z obrazového materiálu jsou založeny na rozlišování senzorických kanálů (např. sluchový/vizuální) anebo různorodých modů reprezentací (např. textové/obrazové) a také předpokladu omezené kapacity pracovní paměti. Z uvedených principů vychází zejména teorie duálního kódování, kognitivní teorie multimediálního učení a teorie kognitivní zátěže (McTigue & Coleman, 2013, s. 285–290; srov. také Mareš, 2013, s. 131–133).

Autoři realizovali 22 nestrukturovaných heuristických rozhovorů s žáky 7. a 8. ročníku ZŠ. V průběhu rozhovoru zkoumaní žáci řešili problémově orientovanou učební úlohu doprovázenou vizuáliemi zastoupenými ve vybraných současných českých učebnicích zeměpisu a ve Školním atlasu světa. Cílem bylo zjistit (a) v čem žáci nejčastěji selhávají při řešení nastolené učební úlohy, (b) zda a jak žáci využívají k řešení učební úlohy vizuálie. Rozhovory byly vyhodnoceny metodou kvalitativní obsahové analýzy.

Na konferenci budou prezentovány výsledky prvotních analýz realizovaných rozhovorů, které umožní odpovědět na otázku: Jaké obtíže mají žáci při řešení učebních úloh týkajících se příslušného geografického tématu? Příspěvek je součástí řešení projektu GA ČR Vizuální geografická informace a její role v geografickém vzdělávání (GA16-01003S).

Bibliografie

Mareš, J. (2013). *Pedagogická psychologie*. Praha: Portál.

McTigue, E. M., & Coleman, J. M. (2013). Theory, practice, and challenges for teaching visual literacy in science. In K. D. Finson & J. E. Pedersen (Eds.), *Visual data and their use in science education* (s. 281–307). Charlotte: Information Age Publishing.